

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Stichting Civic
Postbus 15565
1001 NB Amsterdam
1001NB15565

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH D
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2019-0000163302

Uw referentie
RSIN: 858735805

Datum 12-11-2019
Betreft Reactie op verzoek tegemoetkoming gedupeerde
inburgeraars

Geachte ,

Bij brief van 21 juni jl. heeft u aandacht gevraagd voor gedupeerde inburgeraars onder het huidige inburgeringsstelsel. U bent van mening dat de maatregelen die ik heb genomen ontoereikend zijn voor inburgeraars die al met schulden en boetes zitten.

In het huidige inburgeringsstelsel ligt de verantwoordelijkheid voor inburgering bij de inburgeringsplichtige. Daar is het stelsel en ook de uitvoering op ingericht. Dit betekent ook dat de mogelijkheden tot het bieden van maatwerk binnen het huidige stelsel beperkt zijn. Daarbij mag maatwerk ook niet ten koste gaan van rechtsgelijkheid.

Zoals bekend zijn de nadelen van het huidige stelsel aanleiding tot het maken van een geheel nieuw stelsel waarin de regie bij gemeenten komt te liggen. De gemeenten zullen een inburgeringsaanbod op maat bieden aan de nieuwkomers in hun gemeenten.

Inmiddels is de consultatiefase van het wetsvoorstel inburgering afgesloten. Ook uw stichting heeft een reactie op het wetsvoorstel voor het nieuwe inburgeringsstelsel in de internetconsultatie gegeven. Deze reactie wordt meegenomen in de verwerking van alle adviezen en uitvoeringstoetsen die verstrekt zijn over het wetsvoorstel.

Dit betekent dat sommige knelpunten die u signaleert pas voor degenen die onder het nieuwe stelsel inburgeringsplichtig worden, zich niet meer voor zullen doen. Wel heb ik een aantal maatregelen genomen om de inburgeraars die onder het huidige stelsel nog niet aan de inburgeringsplicht hebben voldaan tegemoet te komen. Daarover heb ik ook de Tweede Kamer geïnformeerd.¹

U bent van mening dat deze maatregelen niet voldoende zijn. In deze brief zal ik reageren op de aanbevelingen die u doet in uw brief.

¹ Brieven van 17 december 2018, TK 2018-2019, 32824, nr. 244 en van 29 mei 2019, TK, 2018-2019, 32824, nr. 262.

U doet de volgende aanbevelingen:

1. Tref een voorziening om besluiten van gedupeerden te herzien.

U vindt dat gedupeerde inburgeraars de mogelijkheid moeten hebben om een aanvraag in te dienen voor herziening van de boete of beslissing omtrent het niet-kwijtschelden van de lening. Daarbij wijst u met name op inburgeraars die onderwijs hebben genoten bij een taalschool waarvan het keurmerk is opgeschort of ingetrokken door Blik op Werk, of scholen die zijn gestopt met het voeren van een keurmerk. U geeft aan dat er in die omstandigheden geen sprake kan zijn van passend en kwalitatief goed onderwijs.

In de praktijk is deze relatie niet eenduidig vast te stellen. Schorsing of intrekking van het keurmerk hoeft niet altijd te betekenen dat er kwalitatief slecht onderwijs is genoten. Zo worden bijvoorbeeld ook scholen geschorst voor het werven van cursisten door aanbidding van cadeaus. Bij scholen die zijn gestopt is de relatie met de kwaliteit van het onderwijs nog lastiger te leggen. Vanwege het arbitraire karakter van het maken van onderscheid in taalscholen en de uitvoeringstechnische complexiteit vind ik uw aanbeveling lastig op te volgen.

In bredere zin deel ik wel uw zorg. Ik zie dat er een potentieel probleem is bij inburgeraars die (vrijwel) hun volledige leenbedrag hebben verbruikt maar nog wel steeds inburgeringsplichtig zijn, de zogenaamde ELIPs. Daaronder zijn ook gedupeerden van slecht onderwijs. Deze groep heeft mijn aandacht. Het gaat hier om een diverse groep waarbij niet eenduidig is vast te stellen in hoeverre de inburgeraar zelf de situatie valt aan te rekenen. Zoals ik in mijn brief van 29 mei jl. heb gemeld, blijkt dat het grootste deel van de ELIPs binnen een jaar alsnog voldoet aan de inburgeringsplicht. Hiervan is de meerderheid geslaagd voor het inburgeringsexamen. Daarom wil ik zoveel mogelijk focussen op potentiële probleemgroepen en preventie. Dit vraagt om maatwerk. Omdat het huidige stelsel daarvoor onvoldoende is ingericht, wil ik gemeenten vragen om binnen de eerder met hen gemaakte afspraken in het kader van 'en ondertussen' prioriteit aan ELIPs te geven. Ik heb samen met Divosa, DUO en enkele gemeenten een proces ontwikkeld om de betrokken inburgeringsplichtigen bij gemeenten in beeld te krijgen. Hiervoor zijn ook pilots gestart. In Gemeentenieuws van november wil ik een brede oproep doen aan alle gemeenten om zich aan te melden voor de brede uitrol van de pilot. Ik verwacht daarmee begin 2020 van start te kunnen gaan. Ik merk een grote bereidheid bij gemeenten om met ondersteuning van de middelen die ik in het kader van 'en ondertussen' beschikbaar heb gesteld met deze inburgeraars aan de slag te gaan.

1.2 Leg een plicht op tot individuele beoordeling vast in beleid en/of regelgeving.

Uw stichting roept mij op om voor toekomstige beslissingen omtrent boetes en schulden een regeling te treffen die waarborgt dat DUO bij ieder besluit een zorgvuldige individuele beoordeling van de situatie maakt. De plicht die u voorstelt vraagt een diepgaande beoordeling van individuele dossiers. De uitvoering van het huidige stelsel is echter niet ingericht op een dergelijke intensieve vorm van maatwerk. Daarnaast is er zoals gezegd niet altijd een directe relatie te leggen tussen schorsing of intrekking van het keurmerk of het stoppen van een taalschool en de kwaliteit van het taalonderwijs.

Directie Samenleving en Integratie
Afdeling PH D

Datum
12-11-2019

Onze referentie
2019-0000163302

De afgelopen maanden heeft DUO in samenspraak met mijn ministerie verkend hoe invulling kan worden gegeven aan maatwerk. Sinds enige tijd bestaat de mogelijkheid om bij schrijnende gevallen een beroep te doen op mijn beslissingsbevoegdheid als minister. Op basis van deze bevoegdheid kan ik in schrijnende gevallen ontheffing verlenen van de inburgeringsplicht of een inburgeringstermijn verlengen gebaseerd op de geleverde inspanning van de inburgeringsplichtigen. DUO heeft onlangs de eerste besluiten op grond van de verruimde bevoegdheid tot ontheffing van de inburgeringsplicht afgegeven. Door deze aanpassing kan DUO steeds meer rekening houden met individuele omstandigheden. De inburgeringsplichtige moet hier wel zelf een verzoek voor indienen.

Directie Samenleving en Integratie
Afdeling PH D

Datum
12-11-2019

Onze referentie
2019-0000163302

Daarnaast wordt het beleid vaker vastgelegd in beleidsregels. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden om het beleid af te stemmen op specifieke omstandigheden en meer transparantie over de uitvoering van bevoegdheden door DUO. Tegelijkertijd is afwijking van de beleidsregel mogelijk als de toepassing vanwege bijzondere omstandigheden tot een ongewenste uitkomst voor de inburgeraar zou leiden. Per 1 juli 2018 is de beleidsregel 'boetevaststelling inburgering'² in werking getreden. Per 12 februari 2019 de beleidsregel 'verlenging inburgeringstermijnen bij geen verwijt'³ in werking getreden. Een verdere uitbreiding en invulling van beide beleidsregels is in voorbereiding.

U wijst erop dat de 'Beleidsregel verlenging inburgeringstermijn bij geen verwijt' een limitatieve opsomming bevat van omstandigheden die kunnen leiden tot verlenging van de inburgeringstermijn. De beleidsregel bevat echter een niet-limitatieve opsomming. In de aangepaste beleidsregels zal dit worden verduidelijkt.

Ook heb ik met DUO afgesproken dat DUO bij het nemen van besluiten rekening houdt met de mogelijke gevolgen voor de inburgeraar die een cursus volgt bij een instelling waarvan het keurmerk is opgeschort of ingetrokken. Dat betekent dat de betreffende uren wel mee tellen voor verlenging van de inburgeringstermijn of voor ontheffing van de inburgeringsplicht of voor het bepalen van de 64 uren deelname aan het cursusonderdeel Oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt. Daarbij geldt uiteraard dat betrokkene voldoende aannemelijk moet maken dat hij of zij wel lesuren bij de betreffende taalschool heeft gevolgd maar gedupeerd is door de ondeugdelijke administratie.

2. Voorkom gerechtelijke procedures

Ook ik vind het wenselijk dat zo min mogelijk gerechtelijke procedures gevoerd worden over door DUO genomen besluiten. Zoals hierboven aangegeven houdt DUO bij het opstellen van besluiten steeds meer rekening met individuele omstandigheden. DUO opereert daarbij binnen de kaders van de huidige wet- en regelgeving en dus vanuit het uitgangspunt dat onnodige rechtszaken worden voorkomen.

² Staatscourant van 21 maart 2018, nr. 15704

³ Staatscourant van 19 februari 2019, nr.6980.

3. Tot slot

Zoals bekend werk ik aan een nieuw inburgeringsstelsel waar meer ruimte is voor maatwerk. Daardoor wordt in het nieuwe stelsel aan een deel van uw bezwaren tegemoetgekomen. Daarnaast heb ik inmiddels een aantal maatregelen genomen om de positie van de huidige inburgeraars te verbeteren.

Ik hoop hiermee uw brief voldoende beantwoord te hebben.

Hoogachtend,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

**Directie Samenleving en
Integratie**
Afdeling PH D

Datum
12-11-2019

Onze referentie
2019-0000163302